

Reálná situace v České republice

V České republice zatím bohužel chybí zdravotní politika v oblasti péče o nevléčitelně a terminálně nemocné děti.

Paliativní medicína u nás dostala prostor až po roce 1989. První hospic – Hospic Anežky České v Červeném Kostelci – byl otevřen v roce 1995, na něj pak navázaly další, v současnosti je jich celkem šestnáct. Postupně se také rozšířila mobilní hospicová péče (nyní 23 neziskových organizací), která není hrazena z veřejného zdravotního pojištění a je odkázána na sponzory a granty.

Byla vybudována síť ambulancí léčby bolesti. Určeny jsou však zejména pro dospělé, až na několik výjimek, kterými jsou:

- 1) [Hospicové občanské sdružení Cesta domů](#) – v roce 2001 založilo první specializovanou mobilní jednotku paliativní péče v České republice a v druhé polovině roku 2015 plánuje rozšířit své působení i na děti. Jedná se o multidisciplinární tým působící v Praze.
- 2) [Nadační fond Klíček](#) – jeho představitelé, manželé Královcovi, jsou zakladateli prvního dětského hospice v České republice. Byl vybudován v obci Malejovice ve středním Posázaví a v současné době nabízí odlehčovací, respitní, pobyty rodinám s vážně nemocnými dětmi, které nevyžadují intenzivní ošetřování. V budoucnu by chtěli vytvořit jednotku, která poskytne zázemí pro náročnější ošetrovatelskou a paliativní péči těžce nemocným a umírajícím dětem.
- 3) [Nadační fond dětské onkologie Krtek](#) – podporuje od roku 1999 Klinikou dětské onkologie Fakultní nemocnice Brno a výjezdní tým domácí péče v čele s MUDr. Petrem Lokajem. Tým zajišťuje pomoc při domácí péči o onkologicky nemocné děti a v případech terminální fáze onemocnění pak jejich bezpečný a bezbolestný odchod v podmínkách domova.
- 4) [Mobilní hospic Ondrášek](#) – obecně prospěšná společnost, která od roku 2004 poskytuje mobilní hospicovou péči pro dospělé a od roku 2012 i pro děti. Tvoří jej multidisciplinární tým působící v Ostravě, respektive v Moravskoslezském kraji.

V Evropě je paliativní péče pro děti na vysoké úrovni například v Polsku, kde ve Varšavě v roce 1994 vznikl první specializovaný mobilní dětský hospic, jehož zakladatelem je dětský anesteziolog Dr. Tomasz Dangel. Varšavský hospic pro děti je vzorem programu domácí péče a podílí se na rozvoji a vzdělávání pediatrické paliativní péče nejen v Polsku, ale také u nás v České republice a v dalších zemích Evropy.

V péči o nevléčitelně nemocné děti vycházíme z toho, že jejich nejpřirozenějším prostředím je prostředí domova, kde je jim vše blízké, známé, kde mají milované osoby a cítí se v bezpečí. Velmi důležitá je také domácí strava, chutě a vůně, které dítě zná a je na ně zvyklé. Z medicínského hlediska je možné poskytovat plnohodnotnou péči i v domácích podmínkách, můžeme zde aplikovat prakticky všechny formy léků včetně injekčních a infuzních, i když se v terminální fázi onemocnění snažíme o co nejméně invazivní postupy, které dítě nezatíží.

Součástí domácí péče je i potřebné technické vybavení – koncentrátory kyslíku, ventilátory, nebulizátory, odsávačky, přístroje Cough Assist, infuzní a enterální pumpy, polohovací lůžka, antidekubitární matrace, rehabilitační pomůcky a další. Není problém provádět doma náročné převazy ran, naopak – **všechny nepříjemné procedury jsou v domácím prostředí dětmi lépe snášeny**

Použitá literatura:

1. Jasenková M., Mikesková M. a kol. *Pomáhat' žít a zomierat', radovať sa a smútiť*. Bratislava: Cicero, 2005: 6–13.
2. Lokaj P. *Léčba bolesti u dětí s nádorovým onemocněním*. *Pediatric pro praxi* 2009; 10(6): 385–388.
3. Sláma O., Kabelka L., Vorlíček J. a kol. *Paliativní medicína pro praxi*. Praha: Galén, 2007.
4. Kraus J. *v dětské neurologii*. *Neurologie pro praxi* 2010; 11(1): 32–35.
5. Kubezka Páleníková A. *Problematika u dětí, diplomová práce*. Ostrava: Lékařská fakulta Ostravské Univerzity v Ostravě, 2013: 14–52.
6. Goldman A., Hain R., Liben S. *Oxford Textbook of Palliative Care for Children*. Oxford University Press, UK, 2012.
7. Smolka V., Wiedermann J. *Je indikovaná u dětských pacientů?* Prezentace z 11. sympózia „Aktuality v dětské intenzivní péči“, Ostrava, 5. 2. 2013.

MUDr. Hana Lažová

Vystudovala Všeobecné lékařství na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně, od roku 2005 pracuje na Dětské klinice Fakultní nemocnice Ostrava, v roce 2012 složila atestaci z dětského lékařství. Od roku 2012 současně působí v Mobilním hospici Ondrášek, o.p.s., v jeho části určené pro děti a mladistvé.